

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on päättänyt hyväksyä tilapäisen valiokunnan esityksen kunnanhallituksen puheenjohtajiston erottamisesta, vaikka valmistelun lainmukaisuudesta on ennen päätöksentekoa esitetty yksilöityjä ja perusteltuja huomautuksia.

Jätän päätökseen eriävän mielipiteeni.

Katson, että asian valmistelussa on tapahtunut sellaisia olennaisia menettelyvirheitä, että asia olisi tullut palauttaa uudelleen valmisteltavaksi ennen sen ratkaisemista.

Ensinnäkin valtuuston alkuperäinen päätös koski kunnanhallituksen puheenjohtajiston luottamuksen arviointia. Tilapäisen valiokunnan raportin perusteella arviointi on kuitenkin kohdistunut pääasiassa kunnanhallituksen puheenjohtajaan, eikä koko puheenjohtajiston luottamusta ole arvioitu tasapuolisesti ja toimeksiannon mukaisesti.

Varapuheenjohtajan osalta raportissa ei ole esitetty vastaavaa tapahtumakohtaista arviointia, näyttöön perustuvaa tarkastelua eikä yksilöityä luottamusharkintaa kuin puheenjohtajan osalta. Tästä huolimatta erottamisesitys kohdistetaan koko puheenjohtajistoon.

Toiseksi asian valmistelussa on jätetty kuulematta henkilöt, joiden oikeudelliseen asemaan päätös välittömästi vaikuttaa. Puheenjohtajiston mukana asemansa menettävät myös henkilökohtaiset varajäsenet Markku Kallio ja Annika Kostamo. Heille ei ole varattu mahdollisuutta tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista, vaikka asiasta on huomautettu valmistelun aikana useaan kertaan.

Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan myös varajäsenet tulee kuulla tilanteessa, jossa puheenjohtajiston erottaminen johtaa heidän asemansa päättymiseen. Kuulemisvelvollisuuteen liittyvästä puutteesta on ilmoitettu tilapäiselle valiokunnalle ja sen valmistelusta vastanneille henkilöille vähintään kahteen kertaan ennen loppuraportin valmistumista.

Tästä huolimatta valmistelua ei ole täydennetty eikä puutetta ole korjattu.

Kolmanneksi pidän ongelmallisena sitä, että tilapäisen valiokunnan raportti ei muodosta kaikilta osin tasapuolista ja objektiivista kokonaisarviointia tapahtumista. Raportti tarkastelee asiaa pääosin yhden näkökulman kautta ja jättää vähäiselle huomiolle sellaiset tapahtumat ja selvitykset, jotka voisivat johtaa myös toisenlaisiin johtopäätöksiin.

Neljänneksi pidän merkittävänä puutteena sitä, että yhteistyön palauttamisen ja sovittelun mahdollisuuksia ei ole aidosti selvitetty ennen kaikkein raskaimpaan kuntalain mukaiseen seuraamukseen ryhtymistä. Asiassa on useaan otteeseen esitetty yhteisiä neuvotteluja ja ulkopuolisen asiantuntijan tai sovittelijan käyttöä, mutta näitä vaihtoehtoja ei ole tosiasiallisesti hyödynnetty.

Katson, että valtuusto tekee päätöksensä tietoisena edellä esitetyistä menettelyyn, kuulemiseen, toimeksiannon noudattamiseen ja oikeusturvaan liittyvistä huomautuksista.

Erityisen vakavana pidän sitä, että tilapäisen valiokunnan tietoon on valmistelun aikana saatettu useaan kertaan perusteltu näkemys siitä, että asian valmistelu poikkeaa valtuuston antamasta toimeksiannosta sekä siitä, että kaikkia erottamispäätöksen vaikutuspiiriin kuuluvia henkilöitä ei ole kuultu asianmukaisesti.

Valiokunnalle on ennen loppuraportin valmistumista huomautettu siitä, että valtuuston päätös koski kunnanhallituksen puheenjohtajiston luottamuksen arviointia kokonaisuutena, kun taas valmistelu on tosiasiallisesti kohdistunut pääosin yhteen henkilöön. Samoin valiokunnan tietoon on saatettu, että

puheenjohtajiston mukana asemansa menettävät henkilökohtaiset varajäsenet eivät ole saaneet mahdollisuutta tulla kuulluiksi, vaikka päätös vaikuttaa välittömästi heidän luottamustoimeensa ja oikeudelliseen asemaansa.

Näistä huomautuksista huolimatta valmistelua ei ole korjattu eikä asiaa ole palautettu täydennettäväksi.

Katson, että sekä tilapäinen valiokunta että kunnanvaltuusto käyttävät tässä asiassa julkista valtaa virkavastuulla. Tämän vuoksi päätöksentekijöillä on velvollisuus arvioida paitsi esityksen sisältö myös sen valmistelun lainmukaisuus ja asianosaisten oikeusturvan toteutuminen.

Koska valtuustolle on ennen päätöksentekoa yksilöidysti esitetty valmistelun lainmukaisuuteen liittyvät huomautukset, tapahtuu asian ratkaiseminen tietoisena näistä väitteistä ja niiden oikeudellisesta merkityksestä. Tämän vuoksi katson, että asian palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi olisi ollut ainoa menettely, jolla valtuusto olisi voinut varmistua siitä, että päätös perustuu asianmukaiseen, valtuuston toimeksiannon mukaiseen ja kaikkien asianosaisten oikeusturvan turvaavaan valmisteluun.

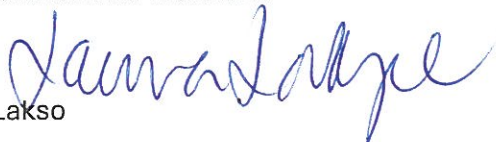
Tämän vuoksi katson, että päätöksen valmistelun lainmukaisuudesta jää vakava ja perusteltu epävarmuus.

Olisin palauttanut asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että:

1. valtuuston alkuperäinen toimeksianto toteutetaan puheenjohtajiston luottamuksen arviointina,
2. kaikki päätöksen vaikutuspiiriin kuuluvat henkilöt kuullaan asianmukaisesti,
3. raportin perustelut täydennetään ja
4. mahdolliset esteellisyys- ja menettelykysymykset selvitetään ennen asian ratkaisemista.

Näistä syistä jätän päätökseen eriävän mielipiteeni.

Pelkosenniemellä 15.6.2026

Laura Lakso